

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 22.08.2005
KOM(2005) 382 končno

**POROČILO KOMISIJE
EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU**

**o priznavanju odstopanja v skladu s členom 19(1) Pogodbe ES predstavljeno na podlagi
člena 12(4) Direktive 94/80/ES o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne
prave in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah**

1. NAMEN POROČILA

Direktiva Sveta 94/80/ES¹ določa podrobno ureditev za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva².

Člen 12(4) direktive določa, da Komisija do 31. decembra 1998 in za tem vsakih šest let Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, v katerem preveri, ali je priznavanje odstopanja zadevnim državam članicam na podlagi člena 19(1) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti še upravičeno, in predlaga morebitne potrebne spremembe.

2. VOLILNA PRAVICA IN PRAVICA DO KANDIDIRANJA NA LOKALNIH VOLITVAH

Vsak državljan Unije ima v državi članici, kjer biva, volilno pravico in pravico do kandidiranja na lokalnih volitvah pod enakimi pogoji kakor državljani te države³.

To je ena od pravic, ki jo državljanstvo Unije, uvedeno z Maastrichtsko pogodbo iz leta 1992, podeljuje državljanom Unije. Posebne pravice o sodelovanju v političnem življenju v državi članici bivanja so določene v členu 19 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (v nadaljnjem besedilu „Pogodba ES“).

Člen 19(1) določa, da ima vsak državljan Unije, ki biva v državi članici, nima pa njenega državljanstva, v tej državi volilno pravico in pravico do kandidiranja na lokalnih volitvah pod enakimi pogoji kakor državljani te države. Ta pravica se uresničuje v skladu s podrobno ureditvijo, ki jo sprejme Svet. Ta ureditev lahko predvideva odstopanja, kadar so utemeljena s težavami, značilnimi za neko državo članico.

Podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah so bile določene leta 1994 z zgoraj navedeno direktivo. Člen 3 določa, da ima vsaka oseba, ki je na referenčni datum:

- (a) državljan Unije v smislu člena 17 Pogodbe,
- (b) ni državljan države članice bivanja, vendar izpolnjuje enake pogoje glede volilne pravice in pravice do kandidiranja, kakor jih ta država po zakonu nalaga svojim državljanom,

v skladu s to direktivo v državi članici bivanja volilno pravico in pravico do kandidiranja na lokalnih volitvah.

¹ Direktiva Sveta 94/80/ES z dne 19. decembra 1994 o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva (UL L 368, 31.12.1994, str. 38), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 96/30/ES z dne 13. maja 1996 (UL L 122, 22.5.1996, str. 14) in prilagojena z Aktom o pristopu z dne 16. aprila 2003 (UL L 236, 23.9.2003, str. 334), v nadaljnjem besedilu „direktiva“.

² V nadaljnjem besedilu „državljan Unije, ki nimajo državljanstva države članice bivanja“.

³ Člen 40 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C 364, 18.12.2000, str. 1).

Na splošno direktiva državi članici bivanja ne dovoljuje postavljati zahtev, da morajo državljani Unije, ki nimajo državljanstva države članice bivanja, bivati na njenem ozemlju določeno minimalno obdobje preden dobijo volilno pravico ali pravico do kandidiranja, če nima podobnih zahtev tudi za lastne državljane. Poleg tega se v takšnih primerih za državljane Unije, ki nimajo državljanstva države članice bivanja, šteje, da so izpolnili pogoj bivanja za minimalno obdobje na ozemlju te države, če so enako obdobje bivali v drugih državah članicah, prim. člen 4(1).

3. Odstopanja po členu 12 Direktive

Direktiva dovoljuje odstopanja od splošnih pravil. Odstopanja morajo biti upravičena v skladu s težavami, značilnimi za neko državo članico. Člen 12(1) določa, če 1. januarja 1996 v posamezni državi članici delež državljanov Unije z volilno pravico, ki v njej bivajo, niso pa njeni državljani, presega 20 % skupnega števila državljanov Unije, ki tam bivajo in imajo volilno pravico, lahko ta država članica z odstopanjem od direktive:

- (a) omeji pravico do glasovanja volivcem v okviru člena 3 direktive, ki bivajo v tej državi članici minimalno obdobje, ki ne sme biti daljše od mandata, za katerega je izvoljeno lokalno predstavniško telo
- (b) omeji pravico kandidirati osebam s pravico do kandidiranja v okviru člena 3 in bivajo v tej državi članici minimalno obdobje, ki ne sme biti daljše od dvakratnega mandata, za katerega je izvoljeno lokalno predstavniško telo; in
- (c) ustrezno ukrepa glede sestave seznamov kandidatov, da še zlasti spodbudi vključevanje državljanov Unije, ki so državljani druge države članice.

Člen 12(2) določa, da lahko Kraljevina Belgija z odstopanjem od določb direktive uporablja določbe člena 12(1)(a) za omejeno število temeljnih lokalnih skupnosti, katerih seznam sporoči najmanj eno leto pred volitvami v temeljno lokalno skupnost, za katere se namerava sklicevati na odstopanje.

Člen 12(3) direktive določa, če zakoni države članice predpisujejo, da imajo državljani druge države članice, ki tam bivajo, pravico voliti v državni parlament te države pod enakimi pogoji kakor domači volivci, se lahko prva država članica z odstopanjem od te direktive odreče uporabi členov od 6 do 11 v zvezi s temi osebami.

4. Uporabljeni odstopanja

Luksemburg je edina država članica, ki koristi odstopanja na podlagi člena 12(1). Luksemburg omejuje pravico do glasovanja državljanom Unije, ki imajo uradno bivališče na ozemlju Luksemburga, nimajo pa luksemburškega državljanstva, in so živel na ozemlju Luksemburga najmanj pet let pred vpisom v volilni imenik⁴. Glede

⁴ Člen 2, Loi électoral du 18 février 2003.

pravice do kandidiranja Luksemburg od teh državljanov Unije zahteva, da bivajo na ozemlju Luksemburga prav tako najmanj pet let, preden oddajo prošnjo⁵.

Člani lokalnega telesa so voljeni za obdobje šestih let⁶. Minimalno obdobje bivanja, zahtevano za pridobitev volilne pravice, je tako krajše kakor mandat lokalnega predstavniškega telesa in je skladno z direktivo. Isto velja za minimalno obdobje bivanja v zvezi s pravico do kandidiranja, ki je krajše kot „dvakratni mandat lokalnega predstavniškega telesa“.

V zvezi s členom 12(2) ni Belgija za nobeno od temeljnih lokalnih skupnosti koristila odstopanja.

5. OCENA OKOLIŠČIN ZA ODOBRITEV Odstopanj

Okoliščine, opisane v členu 12(1) kot pogoj za odobritev odstopanj, obstajajo, če „v posamezni državi članici delež državljanov Unije z volilno pravico, ki v njej bivajo, niso pa njeni državljani, presega 20 % skupnega števila državljanov Unije, ki tam bivajo in imajo volilno pravico“.

Zato je treba določiti, ali delež državljanov Unije z volilno pravico, ki bivajo v Luksemburgu, vendar nimajo luksemburškega državljanstva, presega 20 % skupnega števila državljanov Unije, ki bivajo v Luksemburgu in imajo volilno pravico.

Drugi stavek člena 12(4) določa, da morajo države članice, ki se sklicujejo na odstopanja na podlagi odstavka 1, Komisiji priskrbeti vse potrebne obrazložitve. Komisija je od luksemburških organov zahtevala⁷, da posredujejo zadnje podatke o:

- številu državljanov Unije z volilno pravico, ki bivajo v Luksemburgu, vendar nimajo luksemburškega državljanstva in
- skupnem številu državljanov Unije z volilno pravico, ki bivajo v Luksemburgu.

Po podatkih, ki so jih posredovali luksemburški organi, je bilo število državljanov Unije, ki bivajo v Luksemburgu, vendar nimajo luksemburškega državljanstva, 133 831, skupno število državljanov Unije z volilno pravico, ki bivajo v Luksemburgu, pa 356 274.

Iz tega sledi, da predstavlja delež državljanov Unije z volilno pravico, ki bivajo v Luksemburgu, vendar nimajo luksemburškega državljanstva, 37,6 % skupnega števila državljanov Unije z volilno pravico, ki bivajo v Luksemburgu. Delež je brez dvoma višji kot prag, določen v direktivi, tj. 20 %.

Kar zadeva odstopanje v skladu s členom 19(1) Pogodbe in členom 12(2) direktive, se položaj v Belgiji – kljub temu, da se ni še nikoli sklicevala na odstopanje – povezan s posebnimi značilnostmi in izenačevanjem, ki sloni na dejstvu, da belgijska

⁵ Člen 192, Loi électoral du 18 février 2003.

⁶ Člen 186, Loi électoral du 18 février 2003.

⁷ Dopis z dne 30. avgusta 2004.

ustava določa tri uradne jezike in teritorialno razdelitev na regije in skupnosti, ni spremenila.

6. ZAKLJUČEK

Komisija ugotavlja, da okoliščine, ki Luksemburgu upravičeno priznavajo odstopanje v skladu s členom 19(1) Pogodbe in členom 12(1) direktive, še vedno obstajajo, saj so razlogi za upravičeno odstopanje še vedno veljavni.

Komisija ugotavlja, da okoliščine, ki Belgiji upravičeno priznavajo odstopanje v skladu s členom 19(1) Pogodbe in členom 12(2) direktive, še vedno obstajajo, saj so razlogi za upravičeno odstopanje še vedno veljavni.

Posledično se Komisiji ne zdi potrebno predlagati sprememb.